

Har du egen vattenbrunn?

Den som har egen vattenbrunn måste själv kontrollera sitt vatten för att veta att det håller en bra dricksvattenkvalitet. Bakterier eller kemiska ämnen kan komma ned till grundvattnet så att brunnsvattnet blir otjänligt som dricksvatten, ger skador på textilier vid tvätt eller korrosion på rörledningar.

Socialstyrelsen rekommenderar att provtagning av vattnet med avseende på bakterier och kemiska/fysiska parametrar görs vart tredje år. Analys av bekämpningsmedel bör enligt Socialstyrelsen göras om man kan misstänka att det kan förekomma i halter som gör vattnet otjänligt. Den undersökning som miljökontoret gjort av bekämpningsmedelsrester i enskilda vattentäkter i jordbruksbygden i Hörby kommun visar att det finns risk för bekämpningsmedel i grundvattnet.

Bekämpningsmedel

Under hösten 2004 och våren 2005 analyserade miljökontoret enskilda vattentäkter avseende bekämpningsmedelsrester. Syftet var att få en bild av förekomsten av bekämpningsmedel i grundvattnet i Hörby kommun. Få analyser har gjorts tidigare på grund av de höga kostnaderna för denna typ av analyser.

Det finns ett riktvärde (Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 2003:17)), för när dricksvatten är otjänligt p g a bekämpningsmedel. I undersökningen analyserades 20 enskilda vattentäkter. 35% låg över riktvärdet och bör åtgärdas för att få ett bra dricksvatten. De halter som hittats i undersökningen är egentligen så låga att de inte är direkt hälsofarliga. Enligt Livsmedelsverket och de hälsomässiga riktvärden som WHO räknat fram kan man vid de halterna dricka sitt vatten dagligen, hela livet, utan att det påverkar hälsan direkt. Men vi utsätts dagligen för andra kemikalier i olika sammanhang och dricksvatten bör inte innehålla bekämpningsmedel. Åtgärder bör vidtas när riktvärdet överskrids och det är därför ändå viktigt att kontrollera om bekämpningsmedelsrester finns i dricksvattenbrunnen. Skulle man hitta bekämpningsmedel i halter som måste åtgärdas finns filter att installera.

Hela rapporten om projektet finns att läsa och hämta på Hörby kommuns hemsida, www.horby.se.

Bakterier

Bakterier finns naturligt i jord, avlopp och gödsel och kan förorena vattnet, vilket kan göra att man blir magsjuk. Höga halter av bakterier beror nästan alltid på att brunnen är otät. Därför är det bra att först se till att brunnen är bra.

Nitrat, Nitrit och Ammonium

”Naturligt” grundvatten innehåller i regel inget nitrat, nitrit eller ammonium. Det man hittar vid analys av brunnsvatten kommer oftast från jordbruksmark. Jordbruk orsakar att mer eller mindre nitrat läcker ner till grundvattnet. Nitrat kommer också i form av nedfall från luften eller från läckande gödselbehållare eller avlopp. En hög halt av nitrat eller ammonium är inte farligt i sig. Nitrit är däremot farligt i höga halter. Nitratrikt vatten bör inte ges till barn under 1 år.

Metaller

I måttliga halter är fluor bra för tänderna, då det förebygger karies. Om barn dricker vatten med för höga halter av fluorid kan det bli fläckar på tandemaljen. Vatten med hög fluorhalt ska inte användas alls till dryck och matlagning.

Grundvatten innehåller ofta järn som kan ge upphov till utfällningar, missfärgningar, lukt och smak, men normalt ingen hälsorisk. För att bli av med järnet kan filter installeras.

Mangan finns också ofta i grundvatten. I vattenledningar kan det bilda utfällningar som ger missfärgat vatten. Risk finns för skador på textilier vid tvätt.

Hög halt av koppar kan orsaka gröna utfällningar i porslin och ibland hår. Mycket höga halter kan också vara farligt för hälsan. För att undvika koppar är det viktigt att spola rent kopparledningar när vattnet stått stilla en längre tid.

Radon

Radon kan också finnas i dricksvattnet, om man t ex bor i områden med uranrik berggrund. Vatten med höga halter är otjänligt som dricksvatten och bör då inte användas till dryck eller matlagning. Största risken för hälsoeffekter finns vid inandning av radonhaltig luft, t e x vid duschning.

Provtagning och ytterligare information

Genom miljökontoret kan du låta analysera ditt vatten. Har du barn under 1 år eller är gravid kan du få gratis analys av ditt vatten för bakterier, ammoniumkväve, nitratkväve, nitritkväve och fluorid. Annars kostar en bakterieanalys 102,50 kr och en analys av de vanligaste kemiska/fysiska parametrarna 266,25 kr.

Under mars, april och maj kan du genom miljökontoret analysera ditt dricksvatten med avseende på de vanligaste bekämpningsmedlen till en rabatterad kostnad av 1 875 kr (ord. pris 2 100 kr).

För ytterligare information kring reningsutrustningar och priser kontakta ett vattenbehandlingsföretag, under rubriken Vattenbehandlingsutrustningar i Gula Sidorna.

För frågor kring bekämpningsmedelsprojektet, provtagning eller andra vattenprover kontakta miljö- och hälsoskyddsinspektör, Jenny Kristensson, 0415 – 183 14, jenny.kristensson@horby.se.